

Kunnskapsdepartementet

Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud - regelverksendringer

Høringsuttale fra Askøy kommune vedtatt i Utvalg for oppvekst og levekår den 1.10.2020:

Askøy kommune viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet med høringsfrist 1.11.2020.

Askøy kommune støtter formålet med endringene som er å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier, og departementene sine forslag til endringer og harmonisering i dagens lover og forskrift. Endringsforslagene har et tydelig barneperspektiv og skal bidra til å sikre gode sammenhengende tjenester for målgruppen.

Askøy kommune vil ellers kommentere følgende i sin høringsuttale:

Departementene mener at forslagene i all hovedsak kan gjennomføres innenfor gjeldende rammer, og at de samlet sett anses å være samfunnsøkonomisk lønnsom. Dersom kommuner må starte på et arbeid med å utvikle systemer og rutiner for samarbeid/samarbeidskultur vil dette kunne kreve ressurser. Departementene understreker imidlertid på dette punkt at mangelen på gode systemer og rutiner antagelig er enda mer krevende.

Askøy kommune mener at plikten til å samarbeide for alle velferdstjenester blir med lovforslagene tydeligere. Dette vil imidlertid innebære at flere må bruke tid og ressurser inn i samhandling enn i dag. For noen tjenester vil dette kunne medføre økt ressursbruk for å kunne delta i samarbeidsmøter, i tillegg til å bidra inn i arbeidet med individuell plan. Blant annet for skoler, PPT og barnehager vil det med forslag til endringer i barnehageloven og opplæringsloven innføres en plikt til å samarbeide med andre velferdstjenester på samme vilkår som de andre velferdstjenestene.

Askøy kommune er ikke enig at PP-tjenesten får plikt til samhandling i IP på lik linje med andre velferdstjenester. Bakgrunnen for dette er tjenestens særstilling som kommunens sakkyndige instans og med tydelig oppdrag mot utvikling av kompetanse i barnehage og skole. For PP-tjenesten vil de foreslåtte endringene innebære utvidede og til dels nye arbeidsoppgaver, noe som enten vil føre til økte utgifter i form av behov for økt bemanning eller en reduksjon av igangsatt systemarbeid slik som veiledning og kompetanseheving i skole og barnehage. Lovforslaget innebærer for PP-tjenesten et økt fokus på individrettet oppfølging, noe som står i kontrast til NOU 2019:23 Ny opplæringslov hvor PP-tjenestens mandat foreslås utvidet slik at tjenestens arbeid ikke bare skal rette seg mot barn og elever med «særlige behov» men mot alle barn og elever, og dermed en tydeligere vektlegging av tjenestens systemarbeid. Men ny

Postadresse:

Klampavikvegen 1, 5300 Kleppestø

E-post:

postmottak@askoy.kommune.no

Besøksadresse:

Klampavikvegen 1, 5300
Kleppestø

www.askoy.kommune.no

Telefon:

56 15 80 00

Telefaks:**Bank:**

6515.06.05509

Org.nr:

964 338 442

opplæringslov og dette lovforslaget vil PP-tjenesten samlet sett få både utvidede individ- og systemrettede oppgaver.

Barnehagene samarbeider i dag med andre velferdstjenester. Askøy kommune mener likevel at det vil bli svært utfordrende for barnehager med en utvidet samarbeidsplikt fordi barnehager ikke har avsatt tid til denne typen arbeid. Pedagogene har 4 timer plantid per uke, og deres tid er knyttet opp til direkte arbeid med barn i hele åpningstiden til barnehagen. Ansatte i barnehage regnes med i pedagog og bemanningsnorm som gjelder hele dagen, hver dag, hele året. Når pedagoger skal involveres i arbeid med IP, må de frikjøpes med vikar.

Når det gjelder barneverntjenestens ansvar for samarbeid og samordning av tjenester mener Askøy kommune at det må være for barn som har en barnevernssak. Dersom barneverntjenesten skal ta ansvar for at andre kommunale instanser oppfyller sin tiltaksplikt får barneverntjenesten en kontrollfunksjon overfor andre tjenester i kommunen. Askøy kommune er også her enig i en systemforebyggende plikt, men ikke plikt for barneverntjenesten til forebyggende arbeid rettet mot barn som ikke har kontakt med barnevernet. Askøy kommune støtter forslaget til endring av barneverntjenesteloven § 3-2, med unntak av 4.ledd. Begrunnelse for det er at samarbeidsplikten må være knyttet til de barna som tjenesten har ansvar for å følge opp etter loven. Askøy kommune mener videre at det er nødvendig å lovfeste barneverntjenestens ansvar for å drifte konsultasjonsteam for alvorlig omsorgssvikt, vold og overgrep.

Departementene mener at regelverket om individuell plan bør harmoniseres, slik at vilkårene for å utløse rett til å få individuell plan og plikt til å utarbeide individuell plan blir mest mulig like på tvers av sektorene. Askøy kommune er enig i at det er riktig å harmonisere regelverket når det gjelderplikten til å samarbeide i de ulike lovverkene. Askøy kommune mener samtidig at arbeid knyttet til samordning, koordinering, koordinatorrollen ikke bør innføres som plikt for ansatte i barnehage og skole. Askøy kommune mener videre at når barneverntjenesten skal ta ansvar for å koordinere IP-arbeidet, bør det presiseres i lovteksten at dette gjelder barn som har en barnevernssak og som skal ha Individuell Plan som tiltak fra barneverntjenesten. Bvl. § 4-4, 3.ledd bør ha med Individuell Plan som ett av tiltakene Fylkesnemnda kan gi pålegg om.

Askøy kommune er enig i at det av forslagene er rett til *barnekoordinator*, for familier med barn eller som venter barn med alvorlig skade eller nedsatt funksjonsevne, som vil kunne bli den mest ressurskrevende for kommunene. Forslaget innebærer en rett lovfestet i pasient- og brukerrettighetsloven med motsvarende plikt i helse- og omsorgstjenesteloven. En rett til barnekoordinator som trer inn allerede under svangerskapet vil kunne bidra til økt trygghet, kanskje spesielt for de familier som vet at de venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen får en tydelig plikt til å oppnevne en barnekoordinator, ved samtykke fra foreldre, som bl.a skal koordinere det samlede tjenestetilbudet. Forslaget innebærer ikke en rett til visse typer tjenester, og barnekoordinatoren skal ikke kunne overprøve faglige eller prioriteringsmessige vurderinger fra helse-/fagpersonell eller velferdstjeneste. Primæroppgaven til barnekoordinatoren skal være koordinering av det samlede tjenestetilbudet og ha oversikt over og bidra aktivt til nødvendig oppfølging av familien og barnet. Barnekoordinatoren skal imidlertid ha myndighet til å kunne pålegge velferdstjenesten å samarbeide bedre eller koordinere det samlede tjenestetilbudet bedre. Ordningen med barnekoordinator utløser ikke rett til tjenester, og vil ifølge departementene ikke medføre økte kostnader for kommunen. En slik rettighetsfesting vil likevel kunne medføre økte kostnader for kommunen ved at konkrete bemanningsressurser må settes av til å være barnekoordinator.

Askøy kommune er enig i at koordinerende enhet bør få ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av *barnekoordinator*, slik det er for koordinatorordningen idag. Det legges til grunn at dette vil være mest hensiktsmessig og ressursbesparende. Det vises her til at begge koordinatorordningene pålegger flere likelydende plikter for koordinatorene og det antas at de samme personene i mange situasjoner kan ha oppgaven både som koordinator og barnekoordinator.

I høringsnotatets drøftinger om barnekoordinatorordningen fremgår det at det er vanskelig å gi entydige eller klart avgrensede definisjoner av begrepene "sykdom", "skade" og "nedsatt funksjonsevne". Departementene ber derfor høringsinstansene særlig vurdere om man med en reguleringsform som den foreslåtte, vil omfatte de barna og familiene som barnekoordinatorordningen skal rette seg mot.

Det gis i høringsnotatet eksempler på enkelte tilstander eller funksjonsnedsettelse som *kan* utløse retten til en barnekoordinator. Askøy kommune er enig i at det vil kunne være stor variasjon i hjelpebehovet fra barn til barn, uavhengig av funksjonsnedsettelsen. For noen vil hjelpebehovet være stort i tillegg til et godt tverrfaglig, samordnet og koordinert tjenestetilbud, mens det for andre fungerer med et lavere hjelpenivå. God kontakt og et godt samarbeid med familien er avgjørende for å få kartlagt behov, både hjelp og koordinering. God brukermedvirkning må her være et bærende prinsipp slik at kommunen gjennom kontakt med barn/familien kan følge opp i de tilfeller hvor det viser seg å være nødvendig. Individuell plan og kommunens verktøy for samhandling vil kunne være til god hjelp i dette arbeidet.

Askøy kommune er enig i at ikke enhver sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse skal kunne gi rett til en barnekoordinator. I forslaget til lovendring er det lagt inn at det *skal* være et *krav* om *alvorlig* sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne. Det skal legges til grunn en alvorlighetsvurdering heller enn at det er spesifikke diagnoser som utløser retten. Det skal her bl. a legges til grunn en helhetsvurdering, hvor smertefull tilstanden er og hvilke alvorlige konsekvenser sykdommen/skaden/funksjonsnedsettelsen kan få for den enkelte pasient. Det kan f.eks være død eller økt risiko for tidligere død.

Barn/ungdom som ikke har rett til en barnekoordinator vil likevel kunne ha rett til koordinator og IP. Forskjellen i de to rettene er at vilkåret for å ha rett til barnekoordinator skal ta utgangspunkt i en tydeligere alvorlighetsvurdering og behovet for langvarige og koordinerte tjenester, mens det for koordinatorordningen generelt skal gjøres en vurdering av i hvilken grad man har behov for komplekse eller langvarige og koordinerte tjenester. Askøy kommune mener at en slik alvorlighetsvurdering krever både tverrfaglig kompetanse og faglig spisskompetanse. Dersom ordningen skal fungere i praksis vil samarbeidet mellom kommune og spesialisthelsetjenesten være av avgjørende betydning.

Askøy kommune mener at det er viktig med harmonisering av dagens regelverk og gjeldende særlover, og det er viktig med et tydelig barn- og ungdomsperspektiv for en utsatt gruppe som er målgruppen for lovendringene. Det er positivt at rettigheter ikke knyttes direkte til spesifikke diagnoser, men at det er behovet for samordning og helhetlige tjenester som skal utløse målgruppens rettigheter og velferdstjenestenes plikter. Imidlertid er det ofte også nødvendig med spesifikk fagkompetanse for å bidra i hjelp. Spesifikk fagkompetanse tilhører sektor/fag og utøvelsen av faglig forsvarlighet er forankret i særlovgivning. Når vi vet at det ofte er nødvendig med ulike perspektiv som for å løse komplekse situasjoner taler det for en plikt til mer strukturert samarbeid mellom personell med ulike fagbakgrunn.